

Stihovima pesama inspirisanim Vlatavom, Dunavom, Sremom, sećanjima na svoj dolazak na ove prostore, praćeni gudačkim kvartetom „Rocher“ i delima čeških kompozitora A. Dvoržaka i B. Smetane, na Banstolu, u kući Mirjane Hemun, predsednice „Češke besede Srema“, krajem septembra održani su prvi „Dani češke kulture“. Organizator manifestacije bilo je Udruženje „Češka beseda Srema“, pod pokroviteljstvom Ambasade Republike Češke u Beogradu.

Ova manifestacija okupila je članove „Češke besede Srema“ sa teritorije opštine Inđija, koji su nadahnuto govorili stihove svojih pesama, na srpskom i češkom jeziku. Ove „Dane češke kulture“ svojim prisustvom uveličali su i članovi udruženja Čeha širom Srbije, njihovi prijatelji. Među zvanicama manifestaciji je prisustvovao i gospodin Milan Fürst, predsednik „Češke besede Beograda“, u želji da podrži prvu aktivnost otvorenu za javnost od osnivanja „Češke besede Srema“. - Danas Čeha u Srbiji nema mnogo, prema poslednjem popisu iz 2011. svega 1.824. Oko polovinu živi u regionu južnog Banata, u opštinama Bela Crkva, Kovin, Vršac, dok je ostatak rasejan po Vojvodini i Srbiji. Jedan od najvećih centara u Srbiji je i Beograd gde ima oko 300 i Novi Sad oko 150 Čeha, što je za naše prilike značajno - istakao je tom prilikom gospodin Milan Fürst, dodavši da je benefit ovakvih susreta međusobno upoznavanje članova raznih udruženja, razgovor i druženje. - Sticajem okolnosti radio sam jedan projekat kojim smo istraživali istoriju kako su došli ovde, pa sam radoznao da ih upoznam. Ovakvi susreti su idealna mesta za razmenu iskustava, ideja i daljih planova - rekao je naš sagovornik, ne zaboravljajući da naglasi da je najveći teret pripreme i organizacije prvog u nizu manifestacija „Dana češke kulture“, podnela domaćica, gospođa Hemun, koja je uz pomoć drugih članica, bila zadužena i za trpezu sa jelima iz njihove postojbine.

Dolazak Čeha u Srbiju

Česi su u Srbiju dolazi u više navrata. Prvi trajno naseljeni Čeh, doktor Majnert, u Srbiju je došao 1836. Bio je prvi načelnik saniteta u Kragujevcu, potom i načelnik beogradskog saniteta. Umro je u Beogradu 1858. i „bio prvi Čeh koji je u Srbiji ostavio kosti“ („Česi u Srbiji i Crnoj Gori“, Nenad Karamijalković). Prva grupa kolonista iz Češke naselila je područje Vojvodine, tada u okviru Habzburške monarhije, odnosno Austrougarske, u prvoj polovini XIX veka (od 1825. godine, pa do kraja veka). Druga grupa Čeha dolazila je južno od Save i Dunava, u slobodnu Kneževinu, potom i Kraljevinu Srbiju, mađom po pozivu. Prvi od tih poziva uputio je knez Mihailo Obrenović 1862., zvaničnim pismom Češkoj vladi sa molbom da u Srbiju pošalje školovane muzičare. Dok se Vojvodinu naseljavali sitne zanatlije i poljoprivrednici, u Kneževinu

i Kraljevinu Srbiju mahom krupne zanatlije i intelektualci. Stojan Titelbah projektovao je Novi dvor, Kapetan Mišino zdanje i Očnu kliniku, u Ulici Džordža Vašingtona osmislio je Jan Nevole, a po planu Jana Dubove izgrađena je Opservatorija na Zvezdari. Franja Nekvasil radio je na izgradnji Železničke stanice u Beogradu i projektovao je hotel „Slaviju“. Mnoge ulice u Beogradu i Srbiji nose imena poznatih Čeha: Masarikova, Jana Husa, Tiršova, Šafarikova, Hašekova i sl.

Kolonisti koji su naselili sela živeli su izolovanijim životom i bolje su očuvali svoju tradiciju, što se za jezik ne može reći, za razliku od njihovih zemljaka u graničnom pojasu Rumunije, koji su zbog veće jezičke distance, bolje sačuvali jezik. Česi koji su se doselili u vreme prve Jugoslavije u Srbiju i Vojvodinu, su se često asimilovali, menjali imena i veru, ali kod mnogih od njih je i do danas zadržana svest o njihovom poreklu. Danas ima Čeha, pored rimokatoličke i protestantske i pravoslavne veroispovesti. Česta su imena zajednička za srpski i češki narod poput Milana, Miroslava, Radovana od muških i Marija od ženskih. Nacionalni savet češke nacionalne manjine predstavlja najviši organ češke nacionalne manjine koji saraduje sa češkim udruženjima u Srbiji. Većina njih nosi tradicionalni naziv za češko društvo u inostranstvu (Češka beseda) uz mesto u kome im je sedište: Najstarije udruženje Čeha u Srbiji i celom Balkanu je beogradsko udruženje osnovano 1869. Osnovali su ga Ignjat Bajlonim njegov zet Antonjin Njemec sa još dvojicom Čeha. Osim Češke besede Beograda u Srbiji egzistiraju i: Češka beseda Bela Crkva, Češka beseda Kruščica, Češka beseda Češko Selo, Češka beseda Gaj, KUPU Češka beseda Vršac, Česi južnog Banata (Bela Crkva), Česi Šumadije (Kragujevac), Češka beseda Srema (Vikend naselje Banstol), Česi Srbije (Pančevo) i Češka beseda Novog Sada.

Više fotografija možete da pogledate na našoj Facebook stranici:

https://www.facebook.com/topsrbija/media_set?set=a.2287416167938530&type=3

